

УДК 338:48

В. С. Білозубенко,д. е. н., доцент, завідувач кафедри міжнародних економічних відносин, регіональних студій та туризму, Університет митної справи та фінансів
ORCID ID: 0000-0003-1269-7207**М. Ю. Разінькова,**к. е. н., доцент, доцент кафедри міжнародних економічних відносин, регіональних студій та туризму, Університет митної справи та фінансів
ORCID ID: 0000-0002-1590-7428**Н. О. Небаба,**к. е. н., доцент, доцент кафедри міжнародних економічних відносин, регіональних студій та туризму, Університет митної справи та фінансів
ORCID ID: 0000-0003-1264-106X

DOI: 10.32702/2306-6792.2020.19-20.32

ЕКОНОМІКА ТУРИЗМУ

V. Bilozubenko,

Doctor of Economic Sciences, Associate Professor, Head of the Department of International Economic Relations, Regional Studies and Tourism, University of Customs and Finance

M. Razinkova,

PhD in Economics, Associate Professor, Associate Professor of the Department of International Economic Relations, Regional Studies and Tourism, University of Customs and Finance

N. Nebaba,

PhD in Economics, Associate Professor, Associate Professor of the Department of International Economic Relations, Regional Studies and Tourism, University of Customs and Finance

ECONOMICS OF TOURISM

У статті розглянуто питання щодо економіки туризму. Визначено, що у сучасному світі для багатьох країн і регіонів інтереси туристського бізнесу стають невід'ємною складовою частиною внутрішньої національної та зовнішньої міжнародної стратегії. Туризм став важливим економічним сектором у багатьох частинах світу, і багато регіонів та місцевих територій визначають грошові надходження від туристів як потенційне джерело економічного зростання

Доведено, що туризм сприяє розвитку величезного економічного потенціалу для тієї країни, яка бажає його розвивати. Зайнятість, обмін валюти, імпорт та податки — це лише декілька способів, завдяки яким туризм може залучати гроші до місцевих бюджетів. Економічне значення туристичної галузі проявляється в такому: туристична економіка становить 5 відсотків світового ВВП; туризм становить 6—7 відсотків загальної зайнятості; міжнародний туризм посідає четверте місце (після палива, хімікатів та автомобілебудування) у світовому експорті; індустрія туризму оцінюється в 1 трильон доларів на рік; на туризм припадає 30 відсотків світового експорту комерційних послуг; туризм становить 6 відсотків від загального експорту; туризм є основним джерелом іноземної валюти для третини країн, що розвиваються, і половини менш економічно розвинених країн.

The article deals the issue of tourism economics. It is determined that in the modern world for many countries and regions the interests of the tourism business are becoming an integral part of domestic and foreign international strategy. Tourism has become an important economic sector in many parts of the world, and many regions and local areas identify cash flow from tourists as a potential source of economic growth.

It was prove that tourism contributes to the development of huge economic potential for the country would want to develop it. Employment, currency exchange, imports and taxes are just a few of the ways in which tourism can attract money to local budgets. The economic importance of the tourism industry is as follows: the tourism economy accounts for 5 percent of world GDP. Tourism accounts for 6—7 percent of total employment; international tourism ranks fourth (after fuel, chemicals and automotive) in world exports; the tourism industry is estimated at \$ 1 trillion a year; tourism

accounts for 30 percent of world exports of commercial services. Tourism accounts for 6 percent of total exports; tourism is the main source of foreign exchange for a third of developing countries and half of less economically developed countries.

It was substantiated that tourism is an important object of economic policy pursued by governments, as it: provides foreign exchange earnings; increases employment; creates economic activity. One of the biggest advantages of tourism is the ability to make a profit from foreign exchange earnings. The cost of tourism brings income to the economy of the host country. The profits that the host country earns from tourism can be reinvested in the economy. Tourism promotes job creation: from hotel managers to theme park employees. It supports about 7% of employees worldwide. There are two types of employment in the tourism industry: direct and indirect.

It is determined that tourism is a real global force for economic growth and development, contributing to the creation of new and better jobs and serving as a catalyst for innovation and entrepreneurship. The growth in the number of international arrivals and revenues from the tourism industry continues to outpace the world economy.

Ключові слова: туризм, туристичний продукт, туристичні напрями, бізнес, економіка.
Key words: tourism, tourist product, tourist destinations, business, economy.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ

Туризм став важливим суспільно-економічним явищем двадцятого століття. У сучасному світі для багатьох країн і регіонів інтереси туристського бізнесу стають невід'ємною складовою частиною внутрішньої національної та зовнішньої міжнародної стратегії. Туризм став важливим економічним сектором у багатьох частинах світу, і багато регіонів та місцевих територій визначають грошові надходження від туристів як потенційне джерело економічного зростання. Оскільки доходи від туризму можуть сприяти розвитку місцевої економіки, багато громад прагнуть активізувати туристичну діяльність. "У якості одного з можливих шляхів пошуку та формування джерел отримання прибутку для ОТГ є розвиток туризму та готельного господарства" [1]. "Одним з головних завдань сучасності є створення високорозвинутої сфери обслуговування, що дозволить повніше задовольняти потреби населення. Туризм, як вид активного відпочинку, в цьому відношенні універсальний і набуває все більшої популярності. Збільшення вільного часу людей, зростання їх доходів, підвищення рівня освіти і культури сприяють розвитку їх потреб в туризмі" [2].

Вирішення проблем управління економічними відносинами в сфері туризму вимагають особливої уваги та відповідальності. До теперішнього часу не розроблена комплексна концепція управління економічним розвитком українського туризму. Тому актуальним завданням дослідження є виявлення позитивних та негативних чинників розвитку економіки туризму.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ ТА ПУБЛІКАЦІЙ

Проблеми, пов'язані з розвитком туризму, фінансовим забезпеченням, інноваціями, роз-

робкою стратегії досліджували такі вітчизняні вчені: Макаруч І.М., Перчук О.В., Перчук О.В. [2], Євтушенко О.В., Курінна А.Т. [3], Тринько Р.І., Григор'єва Я.В. [7], Юрченко Ю.Ю. [9], Яковлев Г.А. [9], Миронов Ю.Б., Свидрук І.І., Топорницька М.Я. [10], Мазаракі А.А., Мельниченко С.В., Михайліченко Г.І., Ткаченко Т.І. [11] та ін.

Велике значення для дослідження розвитку та управління туристичним бізнесом мають публікації ООН, Всесвітньої організації туризму (УМВТО) [4—6], Міжнародного офіційних туристичних організацій (IUOTO) та інших міжнародних організацій, які глобально акумулюють інформацію, а також досліджують певні проблеми пов'язані їх діяльністю.

МЕТА СТАТТІ

Мета статті — аналіз туристичної галузі в контексті впливу на економіку.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ ДОСЛІДЖЕННЯ

Туристична галузь є однією із найбільших галузей у світі. Хоча її фактичну величину важко точно визначити, економічний потенціал туристичної галузі є незаперечним. "Індустрія туризму в сучасному розумінні — це одна із прибуткових і динамічних галузей у світовому господарстві. За умов розбудови української держави туризм має стати дієвим засобом формування ринкових механізмів господарювання, надходження чималих коштів до державного бюджету, однією із форм раціонального використання вільного часу, залучення широких груп населення до пізнання історико-культурної спадщини, проведення змістовного дозвілля, вивчення історії рідного краю" [3].

Туризм сприяє розвитку величезного економічного потенціалу для тієї країни, яка бажає його розвивати. Зайнятість, обмін валюти,

імпорт та податки — це лише декілька способів, завдяки яким туризм може залучати гроші до місцевих бюджетів. Згідно з даними Всесвітньої туристичної організації (UNWTO) за останні роки кількість туризму зросла у світовому масштабі експоненціальними темпами. Кількість міжнародних туристичних прибуттів у 2019 році досягла близько 1,5 мільярда позначок, що на 4%, або на 54 мільйони перевищує показники 2018 року, у 2018 — 1,4 мільярда позначок, у 2017 році — 1,32 мільярда позначок, у 2016 році — 1,2 мільярда позначок [4—6]. 2019-й став для світового туризму вже десятим поспіль роком з позитивною динамікою. Існує низка причин цього зростання, включаючи вдосконалення технологій, збільшення наявного доходу, зростання бюджетних авіакомпаній та бажання людей подорожувати, пізнавати частіше нові країни, їхні традиції тощо. Наведемо приклад декількох фактів щодо економічного значення туристичної галузі у всьому світі [4]:

1. Туристична економіка становить 5 відсотків світового ВВП.
2. Туризм становить 6—7 відсотків загальної зайнятості.
3. Міжнародний туризм посідає четверте місце (після палива, хімікатів та автомобілебудування) у світовому експорті.
4. Індустрія туризму оцінюється в 1 трильйон доларів на рік.
5. На туризм припадає 30 відсотків світового експорту комерційних послуг.
6. Туризм становить 6 відсотків від загального експорту.
7. Туризм є основним джерелом іноземної валюти для третини країн, що розвиваються, і половини менш економічно розвинених країн.

Туризм є вагомим об'єктом економічної політики, яку проводять уряди, оскільки він: забезпечує валютні надходження; збільшує зайнятість; створює економічну діяльність. Однією з найбільших переваг туризму є можливість отримувати прибуток за рахунок валютних надходжень. Витрати на туризм приносять дохід економіці країни, що приймає туристів. Прибуток, який приймаюча країна заробляє на туризмі, може бути потім реінвестований в економіку. Звичайно управління фінансами в кожній країні є індивідуальними та відрізняється від інших країн у всьому світі. Деякі країни можуть витратити ці гроші на подальший розвиток своєї туристичної галузі, інші — на державні послуги, такі як освіта або охорона здоров'я, а деякі зазнають надзвичайної корупції [7].

Кожна валюта має свій ціну, деякі коштують дорожче від інших, тому країни орієнтуються на туристів з певних розвинених регіонів. Такі валюти як британський фунт, американський, австралійський та сингапурський долари та євро є бажаними для країн з малорозвиненою економікою та низьким рівнем життя. Туризм є однією з п'яти основних експортних категорій для цілих 83% країн і є основним джерелом валютних надходжень принаймні для 38% країн у всьому світі [8].

Туризм сприяє надходження доходів, які потім можливо інвестувати в розвиток інших галузей. Прямі внески генеруються за рахунок податків на доходи від туристичної зайнятості та туристичного бізнесу та податків на виїзд. Наприклад, Японія відома своїми високими податками на виїзд. Прямий внесок туристичної галузі до ВВП — це сума прямих туристичних витрат резидентів чи нерезидентів у державі для відрядження та відпочинку, а також цільових державних витрат на утримання туристичних визначних пам'яток. Розраховується як обсяг виробництва послуг, які туристи надають у відносних або абсолютних вимірах [9]. За даними Всесвітньої туристичної організації, прямий внесок подорожей та туризму у ВВП у 2019 році склав 2849,2 мільярда доларів, що на 3,6% зріс в порівнянні з минулим 2018 роком, який склав 2750,7 мільярда доларів (3,2% ВВП) [4—6].

Непрямий внесок надходить від товарів та послуг, що надаються туристам, які безпосередньо не пов'язані з туристичною галуззю. Візьмемо, наприклад, їжу. Турист може придбати їжу в місцевому супермаркеті. Супермаркет не пов'язаний безпосередньо з туризмом, але якби не туризм, його доходи не були б такими високими, оскільки туристи не ходили б там робити покупки. Існує також дохід, який генерується за рахунок індукованих внесків. На це припадають гроші, витрачені людьми, які зайняті в туристичній галузі. Це може включати, серед іншого, витрати на житло, харчування, одяг та дозвілля. Це все сприятиме зростанню економічної активності в районі, де розвивається туризм. Індукований внесок туристичної галузі у ВВП передбачає собою частину ВВП, що формується за рахунок доходу певних осіб, які прямо чи опосередковано зайняті в туристичній індустрії [9].

Туризм сприяє створення робочих місць: від менеджерів готелів до працівників тематичного парку. Він підтримує близько 7% працівників у світі. У туристичній галузі є два типи зайнятості: пряма та непрямая. Пряма зайнятість

включає робочі місця, які безпосередньо пов'язані з туристичною галуззю. Сюди можна віднести персонал готелю, персонал ресторану або таксистів. Непряма зайнятість включає робочі місця, які технічно не базуються на туристичній галузі, але пов'язані з туристичною галуззю. Саме через ці непрямі взаємозв'язки дуже важко точно виміряти економічну цінність туризму. Також важко сказати, скільки людей зайнято, прямо чи опосередковано, в туристичній галузі. Крім того, багато неформально зайнятих в цій сфері можуть офіційно не враховуватися. Саме з цієї причини деякі фахівці припускають, що фактичні економічні вигоди від туризму можуть бути вдвічі більшими, ніж статистичні цифри [10].

Всі надходження від туризму, як офіційні, так і неофіційні, потенційно можуть сприяти розвитку місцевої економіки. Якщо буде налагоджений стійкий туризм, грошові надходження будуть спрямовані в розвиток тих галузей, які найбільше принесуть користь місцевій громаді. Наприклад, туристичні ініціативи для бідних (туризм, який призначений для допомоги бідним) або волонтерські туристичні проекти. Уряд може реінвестувати грошові надходження на державні послуги, а гроші, зароблені працівниками туризму, будуть витрачені в місцевій громаді. Це називається ефектом мультиплікатора. Ефект мультиплікації стосується витрат в одному місці, що створює економічні вигоди в інших місцях [11].

У туристичній галузі постійно розвивається приватний сектор, і володіння бізнесом у приватному секторі може бути надзвичайно вигідним. Це має місце тим більше в останні роки через зростання популярності економіки спільного використання та таких інновацій як Airbnb — онлайн-майданчик для розміщення, пошуку і короткострокової оренди приватного житла по всьому світу та Uber — американська міжнародна публічна компанія з Сан-Франциско, яка створила однойменний мобільний додаток для пошуку, виклику і оплати таксі або приватних водіїв і доставки їжі, які стимулюють ріст бізнесу в місцевій громаді.

На жаль, туристична галузь має кілька негативних економічних наслідків. Туризм має багато прихованих витрат, що може мати несприятливі економічні наслідки для приймаючої країни. Хоча такі негативні наслідки добре задокументовані в туристичній літературі, багато туристів не підозрюють про негативні наслідки, які можуть спричинити їх дії. "Сучасна українська індустрія туризму характеризується, як сфера економіки, орієнтована переваж-

но на вивіз капіталу. Найвний стан у сфері туризму посилюється також загальними проблемами економічного та соціального характеру, що істотно обмежує в'їзні потоки туристів і веде до економічних втрат" [10].

Економічні втрати в туризмі — це коли витрачені гроші не залишаються в країні, а потрапляють в інше місце; отже, обмежуючи економічні вигоди від туризму для приймаючого пункту призначення. Наприклад, "витік" туристичних доходів в Таїланді становить близько 70%, в Індії — 40%. У деяких країнах-курортах Карибського басейну — до 80%. Навіть у найрозвиненіших країнах Західної Європи, Німеччини чи Австрії, за даними Конференції ООН з торгівлі та розвитку (ЮНКТАД), втрати туристичних доходів складають від 10% до 20%. Можна припустити, що в Україні розміри "витоку" відповідають показникам — 40—50% [12]. Найбільшими "винуватцями" економічних витоків є транснаціональні корпорації та корпорації, що перебувають у міжнародній власності, відпочинку за системою "все включено", такий вид отримав назву "анклавний" туризм. Це означає, що туристи витратять дуже мало в ході поїздки, і місцевий бізнес як би виключається з прибутковою ланцюжка. Найбільше від нього страждають карибські курорти: туристів, які подорожують в морських круїзах, строго обмежують у покупках на березі.

Іншим негативним економічним впливом туризму є вартість інфраструктури. Розвиток туризму може коштувати місцевим органам влади та місцевим платникам податків великих грошей. Туризм може вимагати від уряду вдосконалення аеропорту, доріг та іншої інфраструктури, що є достатньо затратними. Гроші, витрачені в цих сферах, можуть зменшити державні кошти, необхідні в інших критичних сферах, таких як освіта та охорона здоров'я.

Приплив туристів призводить до збільшення цін на споживчі товари і нерухомість. Наприклад, у Белізі (країна на березі Карибського моря) місцеве населення страждає через зростання цін (8% у рік), який стимулюється потоком багатих іноземних туристів. Неповдалік у Коста-Ріці 65% нерухомості на узбережжі скуплено іноземцями, оскільки ціни є занадто високими для місцевого населення [12]. Збільшення попиту на основні послуги та товари з боку туристів часто спричиняє підвищення цін, що негативно впливає на місцевих жителів, дохід яких не зростає пропорційно.

Зжиття заходів для забезпечення стійкого управління туризмом може допомогти пом'якшити цей негативний економічний вплив туриз-

му. Такі методи, як працевлаштування лише місцевих жителів, обмеження кількості готелів із системою "все включено" та заохочення придбання місцевих продуктів та послуг.

В окремих випадках залежність від туристичних доходів стає критичною. Наприклад, рекордні 83% робочих на Мальдівах (острова Індійського океану) працюють у сфері туристичного обслуговування. 40% ВВП Мальти також створюється в туристичній галузі [12].

Якщо з якихось причин "туризму" в приймаючій країні починає бракувати, то важливо, щоб вона мала альтернативну стратегію отримання грошових надходжень. Якщо така стратегія відсутня, то така країна ризикує зазнати серйозних фінансових труднощів, якщо в туристична індустрія занепаде. Наприклад, у Гамбії 30% робочої сили прямо чи опосередковано залежить від туризму. У невеликих острівних державах, що розвиваються, відсоток може коливатися від 83% на Мальдівах до 21% на Сейшельських островах і 34% на Ямайці. Інші проблеми, які можуть призвести до падіння туризму, включають економічну рецесію, стихійні лиха та зміну структури туризму. Надмірна залежність від туризму несе ризики для економік, що залежать від туризму, а це може мати руйнівні наслідки [11; 12].

Останній негативний економічний вплив туризму — це іноземна власність та управління нею. Оскільки підприємництво у розвинених країнах стає все дорожчим, багато підприємств вирішують їхати за кордон. Як правило, це не є позитивною тенденцією для економіки приймаючої країни. Іноземні компанії часто привозять своїх співробітників, тим самим обмежуючи економічний вплив збільшення зайнятості. Зазвичай вони також експортують значну частину свого доходу до країни, де вони базуються.

Звичайно 2020 рік ознаменувався таким катастрофічним явищем як пандемія вірусу COVID-19, яке виплинуло на економіку всіх країн, в тому числі на економіку туризму. Пандемія вірусу COVID-19 має такі економічні потрясіння: глобальне безробіття, зменшення світового ВВП, зменшення доходів домогосподарств, зростання бідності серед населення. Виходячи з різних сценаріїв впливу COVID-19 на зростання світового ВВП, попередні оцінки МОП вказують на зростання безробіття в світі від 5,3 млн ("оптимістичний" сценарій) до 24,7 млн ("песимістичний" сценарій). "Найбільш імовірний" сценарій передбачає збільшення на 13 мільйонів (7,4 мільйона у країнах з високим

рівнем доходу) [13]. Тому логічно припустити, що в 2020 році економіка туризму втратила значну кількість туристів та прибутку.

ВИСНОВКИ

Отже, туризм є справжньою глобальною силою економічного зростання та розвитку, сприяючи створенню нових і кращих робочих місць та слугуючи каталізатором для інновацій та підприємництва. Зростання кількості міжнародних прибуттів і доходів від туристичної галузі продовжує випереджати світову економіку. Експорт туризму зростає швидше, ніж експорт товарів, зменшуючи при цьому торговий дефіцит в багатьох країнах. Однак не всі економічні наслідки туризму є позитивними. Становлення та розвиток туристичної галузі передбачає великі початкові та поточні витрати. Для того щоб забезпечити максимізацію позитивних економічних наслідків туризму, потрібно ретельне управління туристичною галузю. Управління туризмом на стійкій основі є актуальним завданням для кожної країни, що приймає туристів. Особливо в період цифровізації, коли інновації стають доступними та породжують соціальні зміни.

Література:

1. Рябев А.А., Покогодна М.М., Абрамов В.В. Підвищення ефективності об'єднаних територіальних громад за рахунок їх спеціалізації в сфері туризму та готельного господарства. Проблеми і перспективи розвитку підприємництва. 2020. № 1. С. 186—202.
2. Макарчук І.М., Перчук О.В., Перчук О.В. Туристичні ресурси та інфраструктура як важливі складові розвитку економіки та туризму регіону. Економічний вісник університету. 2020. Вип. 45. С. 93—99.
3. Євтушенко О.В., Курінна А.Т. Роль туризму в розвитку національної економіки України. Бізнес Інформ. 2018. № 11. С. 249—257.
4. United Nations Economic Impact Report. URL: https://tourlib.net/wto/WTO_highlights_2019.pdf
5. United Nations Economic Impact Report. URL: https://tourlib.net/wto/WTO_highlights_2018.pdf
6. United Nations Economic Impact Report. URL: https://tourlib.net/wto/WTO_highlights_2017.pdf
7. Тринько Р.І., Григор'єва Я.В. Джерела фінансування туристичної галузі: проблеми та шляхи вирішення. Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Економіка. 2015. Вип. 11. С. 35—39.

8. Юрченко Ю.Ю. Механізм адаптації закордонного досвіду туристичної діяльності в економіку України. Економіка та держава. 2016. № 12. С. 13—18.

9. Яковлев Г.А. Экономика и статистика туризма: учеб. пособие. М.: РДА, 2003. 240 с.

10. Миронов Ю.Б., Свидрук І.І., Топорницька М. Я. Стратегічне маркетингове планування в туризмі. Науковий вісник НЛТУ України. 2020. Т. 30, № 1. С. 94—98.

11. Інновінг в туризмі: монографія / А.А. Мазаракі, С.В. Мельниченко, Г.І. Михайліченко, Т.І. Ткаченко та ін.; за заг. ред. А.А. Мазаракі. Київ: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2016. 532 с.

12. Тижневик "Аргументи і Факти". № 46. URL: <https://aif.ua/society/956246>

13. International Labour Organization. URL: <https://www.ilo.org/global/langen/index.htm>

9. Yakovlev, G. A. (2003), *Ekonomika i statistika turizma* [Economics and statistics of tourism], RDL, Moscow, Russia.

10. Myronov, Yu. B. Svydruk, I. I. and Topornytska, M. Ya. (2020), "Strategic marketing planning in tourism", *Naukovyi visnyk NLTU Ukrainy*, vol. 30, no. 1, pp. 94—98.

11. Mazaraki, A.A. Melnychenko, S.V. Mykhailichenko, H.I. and Tkachenko, T.I. (2016), *Innovinh v turyzmi* [Innovation in tourism], Kyiv. nats. torh.-ekon. un-t, Kyiv, Ukraine.

12. Arhumenty i Fakty (2007), "Tourism to help", available at: <https://aif.ua/society/956246> (Accessed 7 October 2020).

13. International Labour Organization (2020), available at: <https://www.ilo.org/global/langen/index.htm> (Accessed 7 October 2020).

Стаття надійшла до редакції 17.10.2020 р.

References:

1. Riabiev, A. A. Pokolodna, M. M. and Abramov, V. V. (2020), "Abramov VV Improving the efficiency of united territorial communities through their specialization in tourism and hospitality", *Problemy i perspektyvy rozvytku pidpriemnytstva*, vol. 1, pp. 186—202.

2. Makarchuk, I. M. Perchuk, O. V. and Perchuk, O. V. (2020), "Tourist resources and infrastructure as important components of economic development and tourism in the region", *Ekonomichniy visnyk universytetu*, vol. 45, pp. 93—99.

3. Ievtushenko, O. V. and Kurinna, A. T. (2018), "The role of tourism in the development of the national economy of Ukraine", *Biznes Inform*, vol. 11, pp. 249—257.

4. United Nations Economic Impact Report (2019), available at: https://tourlib.net/wto/WTO_highlights_2019.pdf (Accessed 6 October 2020).

5. United Nations Economic Impact Report (2018), available at: https://tourlib.net/wto/WTO_highlights_2018.pdf (Accessed 6 October 2020).

6. United Nations Economic Impact Report (2017), available at: https://tourlib.net/wto/WTO_highlights_2017.pdf (Accessed 6 October 2020).

7. Trynko, R. I. and Hryhorieva, Ya. V. (2015), "Sources of financing the tourism industry: problems and solutions", *Visnyk Kyivskoho natsionalnoho universytetu imeni Tarasa Shevchenka. Ekonomika*, vol. 11, pp. 35—39.

8. Iurchenko, Yu. Yu. (2016), "The mechanism of adaptation of foreign experience of tourist activity in the economy of Ukraine", *Ekonomika ta derzhava*, vol. 12, pp. 13—18.

Журнал включено до переліку наукових фахових видань України (Категорія «Б») з

ЕКОНОМІЧНИХ НАУК та ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ

(Наказ Міністерства освіти і науки України № 886 від 02.07.2020)

Спеціальності - 051, 071, 072, 073, 075, 076, 281, 292